

شهید فخری زاده
دانش خود را مکتوب کرده بود
گفت‌وگو با فریدون عباسی، رئیس اسبق سازمان انرژی اتمی درباره شهادت شهید فخری زاده

۱۰

● شنبه ۸ آذر ۱۴۰۱ = ۴ جمادی الاول ۱۴۴۴ = سال سی‌ام = شماره ۱۸۶۵۱

ایجاد پیاده‌راهی بزرگ در قلب پایتخت

تا پایان ا‌مسال طرح احداث مسیر طبیعی‌از محدوده اراضی عباس آباد تا یوسف‌آباد را عملیاتی می‌شود

۱۲

تحول هوش مصنوعی در جام جهانی

استفاده از هوش مصنوعی در جام جهانی ۲۰۲۲ میزان اشتباه‌های دوری را به‌شدت کم کرده‌است

۱۱

هلمشهرتکجامعه

طرح هوشمندی از مجید مینایی

چند می‌گیری، مدرک بدی!؟

گشت‌و گذاری در بازار سیاه خرید و فروش مدارک تحصیلی جعلی

کنند به آن کسی که دنبالش هستی. تازه همه اینها را که از سر بگذرانی باید بخت و اقبال خوبی داشته باشی که جاعلان مدرک، کارشان صوری و کلاهبرداری نباشد. یادم می‌آید حدود ۱۰ سال پیش، در زیرزمین یکی از همین پاساژها، یک گروه جاعل مدرک تحصیلی فعال بود. البته کلاهبردار بودند. به‌طوری‌که کارشان فقط فریب جوان‌ها، ارائه مشاوره‌های الکلی و بعد از واریز پول هم، فرار بود! تا چند وقت آن پاساژ، محل سر و پویای مأموران نیروی انتظامی و جوان‌های مالیاتخه بود.» «کبر» شاگرد یکی دیگر از فروشگاه‌های کتاب میدان انقلاب نیز می‌گوید: «به‌نظر من که بعضی‌ها حق‌شان است و سرشان را کلاه بگذارند! آخر مگر می‌شود بدون زحمت و تلاش صدايت کنند دکترا يا مهندسان! حالا اگر با این القاب هم صدايت کنند آنجا که پای تخصص می‌میان می‌آید می‌خواند چکار کنند؟ البته بعضی از این جویندگان مدرک تحصیلی جعلی (اریده بودم که اسسم و رسم تحصیلات برایشان مهم نبود و به قول خودشان فقط به‌دنبال مدرک تحصیلی بودند تا ترفیع مقام شغلی بگیرند و حقوقشان اضافه شود و یا اینکه با آن کاغذ‌پاره، دهان بعضی از اقوام و دوستان دور و نزدیکشان را ببندند! یکی‌شان را می‌شناختم که به هزار زحمت و دسر و وام گرفته بود تا مدرک کارشناسی ارشد ۴۰میلیون تومانی بخرد!دست آخر هم هیچ چیزی دستش را نگرفت و با کلی قسط، تنها ماند!»

دیلیم‌ها۱۰امیلیونی

سری هم به تعدادی مؤسسه نام‌آشنا در زمینه صدور مدرک تحصیلی دیلیم زیم، مسئول روابط عمومی یکی از همان مؤسسه‌ها می‌گوید: «همانطور که می‌بینید مؤسسه ما بایش از ۱۴سال سابقه فعالیت آموزشی، مکان و شماره‌های تماس مشخص و ثابتی دارد که این می‌تواند اطمینان‌بخش باشد. به غیر از این، مؤسسه ما ز ریزنظر سازمان آموزش و پرورش به برگزاری کلاس و تدریس جزوات تعیین شده درسی می‌پردازد، ریزنمرات هم قابل‌استعلام است. در واقع ما بدون کلاس و آموزش، مدرک دست کسی نمی‌دهیم. افرادی هم که به ما مراجعه می‌کنند اغلب سن‌شان از دوره تحصیلی دبیرستان گذشته و دیگر توانایی و شرایط یک نوجوان معمولی برای حضور روزانه در کلاس‌ها را ندارند و حالا به هر دلیلی به مدرک تحصیلی نیاز پیدا کرده‌اند.»

او همچنین از هزینه‌های دوره‌های آموزشی و صدور مدرک دیلیم می‌گوید: «زودترین زمانی که فرد متقاضی می‌تواند در مؤسسه ما دوره‌های

چند نکته مهم

کنند

هم فروش و هم خرید مدارک تحصیلی جعلی جرم است و برای خریداران از یک سال تا ۳سال حبس در پی دارد. این را بارها نیروی انتظامی و پلیس فتا ضمن رصد شبکه‌های فیزیک و مجازی فروش مدارک جعلی، بیان کرده‌است. شبکه‌ها و باند‌های خلافی که اصرار تبلیغات‌شان به معتبر بودن مدارک جعلی، افراد مطمئن را هم به شکم می‌اندازد که آیا واقعا این مدارک و اپلی قابل‌تشخیص نیستند؟! اما مدارک تحصیلی جعلی اسلام نمی‌شوند؟! اینها سؤالاتی هستند که بسیاری از مغاطبان این آنگهی‌ها می‌پرسند و نهاد‌های

آموزشی را بگذرانند و مدرک دیلیم بگیرد یک سال است و آن هم متخصص رشته‌های کار و دانش که هزینه‌هایش نیز از ۹میلیون تا ۱۰میلیون تومان متغیر است. در مورد رشته‌های نظری داستان کمی فرق می‌کند. هم، زمان بیشتری نیاز است و هم، هزینه‌های افزون‌تری؛ از ۱۲تا ۱۵میلیون تومان. اگر مؤسسه‌ای به شما وعده بازه زمانی زیر یک‌سال و یا وعده اعطای نمره‌های کمکی طی دوره آموزشی را بدهد بدانید که یک جای کارش می‌لنگد و توصیه می‌کنم که به آنها اعتماد نکنید. تحصیلی دانشگاهی هم به آن معنا که شما به‌عنوان از طرفی خوب است که بدانید فروش مدارک تحصیلی دانشگاهی خاص و اعطای امتیازهای تحصیلی از طرفی دیگر، نیست! اگر تبلیغات این نوع از فروش مدرک تحصیلی را جایی دیدید بدانید آن نیز غیرقانونی است یا حداقل در تبلیغات‌شان به شیوه‌ای اغراق‌آمیز فقط خواسته‌اند شما را جذب کنند. در واقع به فرض غیرقانونی نبودن این مؤسسه‌ها با این نوع از تبلیغات، منظورشان همان ورود بدون کنکور به دانشگاه‌های خاص و اعطای امتیازهای تحصیلی به گروه‌های ویژه است.» با یکی دیگر از مؤسسات آموزشی که فقط شماره تلفن همراه آن در یکی از سایت‌های تبلیغاتی مجازی ثبت شده است، تماس می‌گیریم. صدایی از آن سوی خط ارتباطی برانمان توضیح می‌دهد: «۶ماهه می‌توانیم مدرک دیلیم کارودنش را تحویل‌تان دهیم». آن هم با نمرات عالی! فقط کافی است چند صفحه از جزوه‌های ما را بخوانید و سر از زمون‌های نهایی هم قول دهید بر‌گه‌های امتحانی‌تان را حساسی با نوشته‌های مختلف حالا در دست یا غلط بر کنید. برای افرادی که در این مؤسسه ثبت نام می‌کنند ما می‌توانیم گواهی نامه راهنمایی و رانندگی (ضمن تحصیل) کاملاً قانونی هم صادر کنیم که البته هزینه‌های آن از ۱۰میلیون تومان شروع می‌شود.» صدابرای اینکه سوسه به جانمان بیندازد، ادامه می‌دهد: «بگذارید یک موضوعی را برایتان شرح دهم تا متوجه شوید که نباید خیلی زود به هر تبلیغی اعتماد کنید. بعضی از مؤسسه‌های غیرقانونی صدور مدارک تحصیلی، ممکن است بعد از تحویل ملامت‌مدارک تحصیلی حتی دانشگاهی (۱) شما را ترغیب به استعلام‌گیری کنند و شما هم بروید یک استعلام الکترونیکی بگیرید و خیالتان راحت باشد که مشخصات‌تان به انضمام مدرک‌تان در فلان سامانه ثبت است! اما این ثبت، موقتی و کوتاه‌مدت است. چرا که معمولا بعد از ۲۰روز تا ۴ماه دیگر اثری از آن مشخصات و مدرک جعلی‌تان، در آن سامانه نیست! به همین راحتی پول‌تان به باد می‌رود.»

تب‌مدرک‌گرایی

تحصیلات می‌تواند بخشی از هویت فردی محبوب شود. هویتی که در قالب جامعه و به‌عنوان یک پدیده اجتماعی و فرهنگی اگر به‌بیراه رود به آسیب اجتماعی تبدیل خواهد شد. «شیرین تونان» روان‌شناس و پژوهشگر مسائل اجتماعی ضمن بیان این مطلب می‌گوید: «هویت افراد را نقش و توانمندی‌های فردی تشکیل می‌دهند که یکی از آنها تحصیلات و در نهایت مدرک تحصیلی است. مدرکی که در واقع باید حکم سندن و قرارداد برای سنجش کمی و کیفی تحصیلات افراد در نظر گرفته شود نه معیاری برای ارزش‌گذاری یا تعیین شأن و منزلت آنها.»

مر تبط بسیاری نیز به آنها پاسخ می‌دهند. اما گاه قدرت پدیده مدرک‌گرایی، با توجه به قدمت و عمق آن، قدرتمندتر از هر هشدار و پاسخی منطقی عمل می‌کند. مدرک تحصیلی در ساختار نظام آموزشی کشور بر ت‌توقع است. یک نوع مدارک مربوط به مؤسسه‌های غیر دولتی و دانشگاه‌ها وابسته به دستسگه‌های اجرایی و دانش آموختگان خارج از کشور که سازمان امور دانشجویان وزارت علوم آنها را تأیید می‌کند. نوع دیگر مدرک هم مربوط می‌شود به همان ۸۰دانشگاه وزارت علوم که مجوز صدور مدرک دارند. با این حال از سال ۱۳۹۹، سامانه جامع‌دانش آموختگی راه‌اندازی شد تا با مراجعه به درگاه الکترونیک آن، استعلام مدارک تحصیلی به سادگی صورت پذیرد.

منزلت آنها. اگر این مدارک تحصیلی، سندن و گواهی شاینت افراد محسوب شوند در گذر زمان شماایل آسیبی اجتماعی به‌خود می‌گیرند که در پی آن، هر روز شاهد بروز مشکلات ناشی از آن خواهیم بود. مانند همین موضوع فروش مدارک تحصیلی جعلی که پا از آسیب اجتماعی فراتر گذاشته و به جرم ویژه تبدیل شده است. متأسفانه تربیت آموزشی اغلب ما به‌گونه‌ای است که از همان سنین پایه و دوره دبستان، به‌جای آنکه روی پرورش ذهن خلاق و تشویق به نوآوری در امور متمرکزمان کنند، مدام به کسب نمره عالی و پشت سر گذاشتن یکی قانونی، طوری که مسو لای درزش نرود، تحویل‌تان دهید.» از چگونگی ماجرا هم خیلی کوتاه می‌گوید: «الاحز ما هم تخصص‌ها و رابطه‌های خودمان را داریم. خیالتان راحت باشد که مدرکتان کاملاً قانونی محسوب می‌شود و حتی می‌توانید با آن مهاجرت هم کنید!فقط به شرط پرداخت نقدی!» با «مژگان» در یکی از کتایفروشی‌های میدان انقلاب آشنا می‌شویم. او درباره موضوع گزارش می‌گوید: «سال اول دانشگاه بودیم که یک‌دفعه دیگر خبری از یکی از هم‌کلاسی‌هایمان نشد. بعد از حدود یکسال آن هم‌کلاسی غیب شده‌مان یک روز به دانشگاه آمد آن هم افسرده و شاک‌اوقتی پرس‌وجو کردم متوجه شدیم از خانواده تروتمندی بوده و خانواده‌اش به ضرب و زور همان ثروت او را راهی دانشگاه کرده. خودش درس خواندن را دوست نداشت و فعالیت‌های هنری مستقل را می‌پسندید. قرار بود همان ثرم اول، چند کلاسی را حضور داشته باشد و بعدش هم به واسطه یکی از مؤسسه‌های آموزشی غیرمعتبر، مدرک تحصیلی کارشناسی‌اش را یک‌ساله بگیرد اما نشد که نشد. آن مؤسسه آموزشی، غیرقانونی بود و کارشان هم کلاهبرداری. این هم عاقبت دنبال راه‌های میانبر بودن است؛ آن هم میانبرهایی که تم‌شان به‌بن‌بست می‌رسد.»

تحصیلات می‌تواند بخشی از هویت فردی محبوب شود. هویتی که در قالب جامعه و به‌عنوان یک پدیده اجتماعی و فرهنگی اگر به‌بیراه رود به آسیب اجتماعی تبدیل خواهد شد. «شیرین تونان» روان‌شناس و پژوهشگر مسائل اجتماعی ضمن بیان این مطلب می‌گوید: «هویت افراد را نقش و توانمندی‌های فردی تشکیل می‌دهند که یکی از آنها تحصیلات و در نهایت مدرک تحصیلی است. مدرکی که در واقع باید حکم سندن و قرارداد برای سنجش کمی و کیفی تحصیلات افراد در نظر گرفته شود نه معیاری برای ارزش‌گذاری یا تعیین شأن و منزلت آنها.»

پیش‌دستانی دچار آن هستند.»

گزارش

سحر جعفریان

روزنامه‌نگار

اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ها شاید بتوان زمانی برای اوج فعالیت مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی‌ای دانست که با هدف سودآوری‌های مالی عجیب و غریب، اقدام به تبلیغ و فروش مدارک تحصیلی البته از نوع جعلی‌اش می‌کردند؛ مدرک سیکل تا دکتری رشته‌هایی که ا‌مال بسیاری بود. مؤسسه‌ها و مراکزی که بازار پاپانشان اغلب حوالی دانشگاه‌ها به‌ویژه دانشگاه تهران و محدوده میدان انقلاب که قطب و بورس تحصیلات عالی و کتاب‌های کمک آموزشی است پر سه می‌زدند. این بازار پابان حاشیه پیاده‌روها قدم می‌زدند و با دین برخی رهگذاران، آرام‌زرمه می‌کردند: «مدرک... مدرک...چکار اشود...؟ کافی بود، تعدادی از آن رهگذاران نیز با دست‌کند و لطفه‌ای با بسندن تا از چند و چون مدرک فروشی مطلع شوند. آن وقت بود که به گوشه‌ای خلوت کشانده می‌شدند و گوش‌شان از شنیدن قیمت‌های گزاف و سنگین این مدارک تحصیلی جعلی حساسی سوت می‌کشید. قیمت‌هایی از ۱۰میلیون تا ۱۰۰میلیون تومان که البته بسیاری هنوز هم با هدف ارتقای شغلی، بیهود شرایط راه‌اندازی کسب‌و کار، تقویت زرمه، مهاجرت و یا بدست آوردن منزلت اجتماعی، آن را می‌پردازند.

دکترا یا مهندس شدن، بدون زحمت و تلاش
برای شروع، ابتدا راهیه محدوده میدان انقلاب می‌شویم. آنجا که روزگاری به بورس خرید و فروش مدارک تحصیلی جعلی شهرت داشت و حالا از شنیر مرغ تا جان آدمیزاد را می‌توان در بساط دست‌فروشان و گاه مغازدهارشان پیدا کرد. صدای داد‌زن‌ها، از میان هیاهوی جمعیت به خوبی شنیده می‌شود. هر طرف سر می‌چرخانیم یکی از آنها را پلاکارد به دست می‌بینیم. «کتاب دست‌دوم شما را می‌خریم... خانم کتاب داری؟!»، «کتاب‌های پزشکی و مهندسی را از ما بخرد!»، «پروپوزال، تحقیق، مقاله». با هدایت یکی از این دادن‌ها به زیرزمین یکی از پاساژ‌های قدیمی هدایت می‌شویم. تنگ است و کم‌نور. بعد از عبور از راهرویی طولانی به اتاق کوچکی می‌رسیم که دور‌تادورش کتاب‌های قدیمی و روزنیک‌های رنگ‌رنگ فرسوده لتلیار شده است. صدایی می‌پرسد: «کتاب داری برای فروش؟» بعد از کلی مقدمه‌چینی، بالاخره سر حرف را باز می‌کنیم. از او درباره فروش مدرک تحصیلی در این محدوده می‌پرسیم. او نیز با احتیاط پاسخ می‌دهد: «تا چند سال پیش می‌توانستی یکی از آن جاعلان مدرک تحصیلی را اینجا پیدا کنی اما حالا همه‌شان خزه‌ده‌اند در فضاهای مجازی (اینجا چیز زیادی دست‌ات را نمی‌گیرد. شاید خوش شانس باشی و یکی از آن واسطه‌هایشان به پست‌ات بخورد. البته آن واسطه هم تا اعتمادش جلب نشود به راحتی خودش را نشان نمی‌دهد. به‌فرض اگر اعتمادش هم جلب شود چرنوزر تا چند ماه طول می‌کشد و صلت

خلاصه گزارش

یادداشت

آمینه کاکایی

روانشناس بالینی

کودکان شوخ‌طبع بهتر رشد می‌کنند

داشتن دوره کودکی مملو از خنده و تفریح، مزایا و آثار مثبتی دارد که تا پایان عمر باقی می‌ماند. با دانستنن راهکارها و نکات زیر می‌توانید فرزند ی شوخ طبع ورش دهید تا در بزرگسالی بهتر بتواند با مشکلات زندگی مواجه شود:

سن واقعی خندیدن

کودکان تا قبل از چهار ماهگی واقعا نمی‌خندند اما وقتی شش ماهه می‌شوند، والدین تقریباً می‌دانند که چه چیزی کودکان را به خنده می‌اندازد. در این سن دشوار است که لبخندها و خنده‌های کودک را به‌عنوان حس شوخ‌طبعی تعریف کرد، زیرا حس شوخ‌طبعی نیازمند داشتن آگاهی شناختی بیشتر است و مبتنی بر گفتار و مهارت‌های کلامی، است. کودکان در ماه‌های اولیه زندگی با بازی‌های فیزیکی مثل لمس نوازش‌گونه و صادر آوردن به صورت ناخودآگاه به خندیدن تحریک می‌شوند اما از شش یا هفت‌ماهگی درک واضح‌تری از جهان و اتفاقات اطرافشان به دست می‌آورند و کم‌کم از دنیای آمیخته به حس شوخ‌طبعی لذت می‌برند.

مزایای حس شوخ‌طبعی در زندگی کودک

■ **افزایش توانایی:** کودکی که به‌سادگی می‌تواند حس شوخ‌طبعی خود را فعال کند، شانس بالاتری برای داشتن روابط دوستی قوی، محبوب‌بودن در میان همسالان و مدیریت حس‌های استیصال و ناتوانی و بی‌سان و انتقال تنش‌ها دارد و کمتر، از افسردگی رنج می‌برد. حس شوخ‌طبعی همچنین در افزایش هوش، عزت نفس، خلاقیت و مهارت حل مسئله کودک، مؤثر است.

■ **کمک به رشد شناسختی:** شوخ‌طبعی، به والدین، بیشن و درک نادری از رشد شناختی کودک می‌دهد. به‌عنوان مثال وقتی کودک معنای یک شوخی را می‌فهمد علامت آن است که او مهارت‌های ذهنی قابل توجیهی پیدا کرده است؛ بنابراین وقتی کودک چندماهه‌تان از بازی دالی موشه شادمانه می‌خندد یا وقتی کودک یک‌ساله‌تان از مسخره‌بازی شما در خواندن یک آهنگ بچه‌گانه ریسه می‌رود یا وقتی کودک پیش‌مدرسه‌ای شما از اینکه یک کشکف را به جای تلفن جلوی گوشتان گرفته‌اید و می‌گویید «سلام»، قهقهه می‌زند باید از این رشد کودکان خوشحال باشید.

■ **راهی ساده‌تر برای تربیت کودک:** والدینی که با کودکان ششان زیاد و به‌سادگی می‌خندند، خیلی زود می‌فهمند که حس شوخ‌طبعی، ابزاری فوق‌العاده ارزشمند در تربیت فرزندان است؛ ابزاری که می‌توان از آن بدون کشمکش برای تربیت کودکان استفاده کرد. مادران و پدران می‌توانند با بچه‌هایشان عادت دارند آن را راهی برای داشتن ارتباط بهتر و نزدیک‌تر با آنها نیز می‌دانند.

■ **کمک به ایجاد پیوند اجتماعی:** بازی و خنده که پایه‌های حس شوخ‌طبعی هستند، بخشی از طبیعت ژنتیک انسان هاست و حتی پیش از توسعه زبان هم وجود داشته‌است. به عبارت دیگر خندیدن کودک و بیشتر حس شوخ‌طبعی که بعد از آن در کودکی و بزرگسالی به‌وجود می‌آید، شکلی ابتدایی از ایجاد پیوند اجتماعی است.

■ **نشانه ایجاد پیوند عاطفی مستحکم:** خندیدن، نشانه ایجاد پیوند عاطفی کودک با بزرگسالان است. محتوای اصلی و کلیدی برای خنده، نه جوک است و نه حس شوخ‌طبعی بلکه وجود یک شخص‌دیگر برای باهم‌خندیدن است. پیش از اینکه کودک به‌طور جدی شروع به صحبت کند یعنی در حدود دوسالگی، باهم‌خندیدن است که به ایجاد پیوند عاطفی قوی کمک می‌کند. شاید به همین دلیل باشد که شما به‌طور غریزی، کودک‌تان را نوازش می‌کنید تا دست‌از پنهان‌گیری وی فراری بردارد.

■ **کاهش و تخلیه فشار:** خنده برای کودکان کوچک‌تر، به‌ویژه آن خنده‌ای که با لبخند شروع می‌شود، به ریسه می‌رسد و بعد به قهقهه و شادی ختم می‌شود یک مکانیسم ذاتی تخلیه فشار است که فشار ناشی از «کودک‌بودن» را کاهش می‌دهد. ■ **مدیریت فشار و تنش:** شما برای کودک، یک الگو هستید. کودک از شما یاد می‌گیرد که چگونه با فشار ناشی از زندگی کنار بیاید. اگر کودک به‌طور مداوم در این شرایط قرار دارد، باید پیشرفت‌های شغلی و اجتماعی را با توجه به مولفه‌های مهارتی و رفتاری افراد تعیین کرد. باید در برنامه‌های کلان گوشه‌چشمی هم به آمارهای فارغ‌التحصیلان بیکار پدیده اجتماعی و فرهنگی اگر به‌بیراه رود به آسیب اجتماعی تبدیل خواهد شد. «شیرین تونان» روان‌شناس و پژوهشگر مسائل اجتماعی ضمن بیان این مطلب می‌گوید: «هویت افراد را نقش و توانمندی‌های فردی تشکیل می‌دهند که یکی از آنها تحصیلات و در نهایت مدرک تحصیلی است. مدرکی که در واقع باید حکم سندن و قرارداد برای سنجش کمی و کیفی تحصیلات افراد در نظر گرفته شود نه معیاری برای ارزش‌گذاری یا تعیین شأن و منزلت آنها.»

خلاصه گزارش

یادداشت

آمینه کاکایی

روانشناس بالینی

داشتن دوره کودکی مملو از خنده و تفریح، مزایا و آثار مثبتی دارد که تا پایان عمر باقی می‌ماند. با دانستنن راهکارها و نکات زیر می‌توانید فرزند ی شوخ طبع ورش دهید تا در بزرگسالی بهتر بتواند با مشکلات زندگی مواجه شود:

سن واقعی خندیدن

کودکان تا قبل از چهار ماهگی واقعا نمی‌خندند اما وقتی شش ماهه می‌شوند، والدین تقریباً می‌دانند که چه چیزی کودکان را به خنده می‌اندازد. در این سن دشوار است که لبخندها و خنده‌های کودک را به‌عنوان حس شوخ‌طبعی تعریف کرد، زیرا حس شوخ‌طبعی نیازمند داشتن آگاهی شناختی بیشتر است و مبتنی بر گفتار و مهارت‌های کلامی، است. کودکان در ماه‌های اولیه زندگی با بازی‌های فیزیکی مثل لمس نوازش‌گونه و صادر آوردن به صورت ناخودآگاه به خندیدن تحریک می‌شوند اما از شش یا هفت‌ماهگی درک واضح‌تری از جهان و اتفاقات اطرافشان به دست می‌آورند و کم‌کم از دنیای آمیخته به حس شوخ‌طبعی لذت می‌برند.

مزایای حس شوخ‌طبعی در زندگی کودک

■ **افزایش توانایی:** کودکی که به‌سادگی می‌تواند حس شوخ‌طبعی خود را فعال کند، شانس بالاتری برای داشتن روابط دوستی قوی، محبوب‌بودن در میان همسالان و مدیریت حس‌های استیصال و ناتوانی و بی‌سان و انتقال تنش‌ها دارد و کمتر، از افسردگی رنج می‌برد. حس شوخ‌طبعی همچنین در افزایش هوش، عزت نفس، خلاقیت و مهارت حل مسئله کودک، مؤثر است.

■ **کمک به رشد شناسختی:** شوخ‌طبعی، به والدین، بیشن و درک نادری از رشد شناختی کودک می‌دهد. به‌عنوان مثال وقتی کودک معنای یک شوخی را می‌فهمد علامت آن است که او مهارت‌های ذهنی قابل توجیهی پیدا کرده است؛ بنابراین وقتی کودک چندماهه‌تان از بازی دالی موشه شادمانه می‌خندد یا وقتی کودک یک‌ساله‌تان از مسخره‌بازی شما در خواندن یک آهنگ بچه‌گانه ریسه می‌رود یا وقتی کودک پیش‌مدرسه‌ای شما از اینکه یک کشکف را به جای تلفن جلوی گوشتان گرفته‌اید و می‌گویید «سلام»، قهقهه می‌زند باید از این رشد کودکان خوشحال باشید.

■ **راهی ساده‌تر برای تربیت کودک:** والدینی که با کودکان ششان زیاد و به‌سادگی می‌خندند، خیلی زود می‌فهمند که حس شوخ‌طبعی، ابزاری فوق‌العاده ارزشمند در تربیت فرزندان است؛ ابزاری که می‌توان از آن بدون کشمکش برای تربیت کودکان استفاده کرد. مادران و پدران می‌توانند با بچه‌هایشان عادت دارند آن را راهی برای داشتن ارتباط بهتر و نزدیک‌تر با آنها نیز می‌دانند.

■ **کمک به ایجاد پیوند اجتماعی:** بازی و خنده که پایه‌های حس شوخ‌طبعی هستند، بخشی از طبیعت ژنتیک انسان هاست و حتی پیش از توسعه زبان هم وجود داشته‌است. به عبارت دیگر خندیدن کودک و بیشتر حس شوخ‌طبعی که بعد از آن در کودکی و بزرگسالی به‌وجود می‌آید، شکلی ابتدایی از ایجاد پیوند اجتماعی است.

■ **نشانه ایجاد پیوند عاطفی مستحکم:** خندیدن، نشانه ایجاد پیوند عاطفی کودک با بزرگسالان است. محتوای اصلی و کلیدی برای خنده، نه جوک است و نه حس شوخ‌طبعی بلکه وجود یک شخص‌دیگر برای باهم‌خندیدن است. پیش از اینکه کودک به‌طور جدی شروع به صحبت کند یعنی در حدود دوسالگی، باهم‌خندیدن است که به ایجاد پیوند عاطفی قوی کمک می‌کند. شاید به همین دلیل باشد که شما به‌طور غریزی، کودک‌تان را نوازش می‌کنید تا دست‌از پنهان‌گیری وی فراری بردارد.

■ **کاهش و تخلیه فشار:** خنده برای کودکان کوچک‌تر، به‌ویژه آن خنده‌ای که با لبخند شروع می‌شود، به ریسه می‌رسد و بعد به قهقهه و شادی ختم می‌شود یک مکانیسم ذاتی تخلیه فشار است که فشار ناشی از «کودک‌بودن» را کاهش می‌دهد. ■ **مدیریت فشار و تنش:** شما برای کودک، یک الگو هستید. کودک از شما یاد می‌گیرد که چگونه با فشار ناشی از زندگی کنار بیاید. اگر کودک به‌طور مداوم در این شرایط قرار دارد، باید پیشرفت‌های شغلی و اجتماعی را با توجه به مولفه‌های مهارتی و رفتاری افراد تعیین کرد. باید در برنامه‌های کلان گوشه‌چشمی هم به آمارهای فارغ‌التحصیلان بیکار پدیده اجتماعی و فرهنگی اگر به‌بیراه رود به آسیب اجتماعی تبدیل خواهد شد. «شیرین تونان» روان‌شناس و پژوهشگر مسائل اجتماعی ضمن بیان این مطلب می‌گوید: «هویت افراد را نقش و توانمندی‌های فردی تشکیل می‌دهند که یکی از آنها تحصیلات و در نهایت مدرک تحصیلی است. مدرکی که در واقع باید حکم سندن و قرارداد برای سنجش کمی و کیفی تحصیلات افراد در نظر گرفته شود نه معیاری برای ارزش‌گذاری یا تعیین شأن و منزلت آنها.»

روش‌های خنداندن شیرخواران

■ **فوت روی شکم و بوسیدن پا:** کودک شما در سن شیرخوارگی اغلب با بازی‌های فیزیکی به خندیدن تشویق می‌شود. خیلی آرام روی شکم‌ش فوت کنید و پایش را ملایم بوسید و واکنش‌اش را ببینید.

■ **غافلگیری به روشی ملایم:** بازی‌هایی که به شما امکان می‌دهد که شتاب و سرعت کاری را کم‌و‌زیاد کنید، عنصر هیجان‌انگیز غافلگیری را به کودک معرفی می‌کنند؛ پس با ملایمت، او را روی دامن‌تان بالا و پایین برید. البته ابتدا آهسته و بعد کمی تندتر این کار را امتحان کنید. ■ **دالی موشه:** دالی موشه قبل از نقطه اوج، حسی از انتظار و اضطراب ایجاد می‌کند. در یک لحظه شما یعنی همان مراقب محبوب کودک‌تان، ناپدید شده‌اید و سپس ناگهان ظاهر می‌شوید. کودک ترسیدن و بی‌سازگاری آسوده‌شدن، به کودک حس لذت‌بخشی می‌دهد.